

Amts 4de Valgkreds (Krabbe), at han holder fast paa at gennemføre dette Lovforslag. Under Rigsdagens Bestaaen har Regjeringen understøttet Udgivelsen af to Love med Hensyn til Statens Godser, som ligesom ere byggede paa den Grundsætning, at Fæsteren har en naturlig Afgang til at blive Selveier, naar Staten faaer den Værdi betalt, som disse Steder have som Fæstesteder, ikke som Selveiendom. Jeg sigter naturligvis herved til Domaineselveiendomsloven af 1851 og den i det følgende Aar udgivne Lov om Sorø Academies Gods. Jeg troer, at denne Udsvikling, denne factiske Anerkjendelse, maa have lige saa Meget at betyde for praktiske Mænd som det skrevne Lovbogsstav. Jeg kan meget godt forstaae Tankegangen hos det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds, naar han i Fortsættelsen af sine Indvendinger mod denne Lov paaberører sig, at Speculationen vil nyde Fordeel deraf, og at der saaledes vil komme en Fordeel til Personer, som man egentlig ikke havde tænkt paa at bringe nogen Velgjerning ved denne Lov; men naar man har anerkjendt Principet om, at Fæsteren eller hans Efterladte ere de naturlige Successorer, naar Fæstegaarden gaaer over til Selveiendom, saa mener jeg, at den Tilfældighed, om Gaarden, Dagen efter Gierksfættet eller efter Gierforandringen, sælges til en meget højere Pris af den nye Selveier, den forhenværende Fæster, er et Moment, der slet ikke vedkommer Grundsætningen i og for sig. Jeg veed jo meget vel af Erfaring, navnlig fra Sorø Amts 2den Valgkreds, hvilken Forangelse man der tog af den foranste Selveiendomslov, fordi enkelte Fæstere, kort efter at være blevne Selveiere, lucrerede overordentlig ved Salget paa anden Haand, men jeg troer at disse Exempler slet ikke bør tages i Betragtning, hvor der er Spørgsmaal om Grundsætningen for en saadan Lov som en Selveiendomslov. Hvad vi her have for, er efter min Mening ikke Andet end et nødvendigt Tillæg for at rette eller forbedre de Mangler, der bleve ved Loven af 19de Februar 1861, idetmindste forsaavidt angaaer den Paragraph, der handler om den 10de Gaard. Det er ikke Andet end et Tillæg til de Bestemmelser, som ere trufne

for at fremme frivillig Overgang af Fæstegods til Selveiendom og derved gjøre en Tvangslow umødvendig. Det er et Tillæg til denne Bestræbelse, vi her have for, og jeg troer, at vi gavne baade Villighedsfølelsen — jeg vil nu ikke fastholde dette af det ærede Medlem saa stærk bestridte Ord „Retsadkomst“ — men jeg troer, at vi gavne Villighedstanken, og at vi gavne den Bestræbelse, som jeg sætter stor Pris paa, nemlig at fremme frivillig Overgang af Fæstegods til Selveiendom ved at vedtage dette Lovforslag.

Winther: Det ærede Medlem, som sidst talte, har for Thinget udviklet, hvorledes det, her foreligger, ikke er noget Nyt. Han har beviist dette i flere Retninger og temmelig vidtløftigt; men jeg skal dog endnu tillade mig at minde om, at der, da det Lovforslag om Fæstes Overgang til Selveiendom, som jeg iaar har indbragt, forrige Gang blev vedtaget her i Folkethinget, i dets § 13 ligesom blev vedtaget en Bestemmelse om, at Fæsterne skulde have Betaling af Statskassen for den Deel af Fæstegaardenes Værdi, som vilde bortfalde ved, at Staten havde givet Tilladelse til at borttage endeel Jord fra Gaardene. Det sees altsaa, at Folkethinget ogsaa for endeel Aar siden, da et lignende Spørgsmaal forelaa, er kommet til Resultater, der endog gif langt videre end det, hvorom her er Tale; thi her er det Offer, der fra Statskassens Side skal bringes, egentlig talt ikke synderlig stort, idet Statskassen dog altid vil have endeel Penge, som den vil være nødt til at have henliggende eller udestaaende, og som den ikke vil være istand til at kunne bruge til enhver Tid. Dengang var der ligesom Tale om en Udbetaling af Statskassen, hvorimod der her kun er Tale om et Laan. — Naar der er talt om, at det vilde være urigtigt at gaae ind paa at lade Statskassen bringe et Offer, der befrier Godseierne fra visse Forpligtelser, som de idetmindste moralsk have haft, skal jeg bemærke, at det vilde være mig fjært at sanke gloende Kul paa de Godseieres Hoveder, som ikke af moralske Hensyn have ladet sig holde tilbage fra at undlade at benytte Loven af 19de Fe-